

ництва, переміщає працівника, зменшуючи розмір заробітної плати, пільг, компенсацій, обсяг фактичної роботи тощо. Чи вірно це з точки зору призначення трудового права і головної мети правового регулювання трудових відносин? На наш погляд, ні. За визначенням Р. З. Лівшиця в такому разі спостерігається прагнення привести в жертву захисної функції трудового права виробничій [9, с. 15-17]. Переміщенням слід вважати зміну робочого місця працівника у разі відсутності умови про робоче місце в трудовому договорі. Не можна застосовувати процедури переміщення, якщо у разі зміни робочого місця будуть змінені умови праці, визначені сторонами трудового договору. Зміна умов трудового договору при виконанні працівником роботи у межах спеціальності, кваліфікації чи посади, обумовлених трудовим договором, передбачає застосування процедури переведення працівника і унеможлиблює здійснення переміщення. Саме тому, вважаємо за необхідне чітко зазначити вказану вимогу (щодо незмінності визначених сторонами умов трудового договору) у змісті статті, за допомогою якої буде відбуватися правове регулювання переміщень працівників.

Використана література:

1. Данукин В. П. Защита прав заемного работника при переводах и увольнении / Данукин В. П., Торин А. Ф. // Юрист. — 2000. — № 6. — с. 50-52.
2. Трудове право України: Академічний курс: Підручч. для студентів вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін.; за ред. П. Д. Пилипенка. — 3-тє видання, перероб. і доп. — К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2007. — 536 с.
3. Болотіна Н. Б. Трудове право України: Підручник / Болотіна Н. Б. — К.: Вікар, 2003. — 725 с. — (Вища освіта XXI століття), с. 574.
4. Гетьманцева Н. Новация умов трудового договору / Гетьманцева Н. // Юридична Україна. — 2007. — № 3. — с. 64-70
5. Богданюк Я. Концептуальні підходи до визначення поняття «переведення» / Богданюк Я. // Підприємництво, господарство і право. — 2009. — № 4. — с. 113-116.
6. Сергеев А. В. Понятие и значение института перевода на другую работу / Сергеев А. В. // Юрист. — 2001. — № 1. — с. 53-65.
7. Бугров Л. Ю. Советское законодательство о переводах на другую работу / Бугров Л. Ю. — Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1987. — 156 с.
8. Венедиктов В. С. Трудовое право Украины / Венедиктов В. С. — Харьков: Консум, 2006. — 304 с.
9. Лившиц Р. З. Зароботная плата в СССР. Правовое исследование. / Лившиц Р. З. — М.: Наука, 1972. — 271 с.
10. Парпан Т. Проблеми правового регулювання переміщення працівників / Парпан Т. // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали X регіон. наук. конф. (5-6 люг. 2005 р.). — Л.: ЛДУ, 2004. — с. 328-329.

Булах С. М. Перемещение работников и соглашение о заработной плате. — Статья.

Статья посвящена исследованию вопроса перемещения работников в условиях рыночной экономики, когда изменяется не только рабочее место, но и другие условия трудового договора, согласованные сторонами при его заключении, с акцентированием внимания на соглашении о заработной плате как одной из определяющих требований работника о поисках работы.⁸

Ключевые слова: работники, перемещение, соглашение, заработная плата.

Bulah S.M. Moving of workers and the agreement on wages. — Article.

Article is devoted research of a question of moving of workers in the conditions of market economy when changes not only a workplace, but also other conditions of the labor contract coordinated by the parties at its conclusion, with attention accentuation on the agreement on wages as one of defining requirements of the worker about work searches.

Keywords: workers, moving, the agreement, wages.

УДК 351.741

Бурбика М. М.,
кандидат юридических наук

НАПРЯМИ КООРДИНАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Визначено напрями координаційної діяльності органів прокуратури у сфері протидії злочинності, запропоновано практично значимі критерії класифікації таких напрямів, визначено їх поняття.

Ключові слова: координаційна діяльність, органи прокуратури, протидія злочинності.

Важливим елементом механізму координаційної діяльності органів прокуратури у сфері протидії злочинності є її напрями, які пропонуємо охарактеризувати у цій статті. Відразу ж відзначимо, що напрями координаційної діяльності органів прокуратури у сфері протидії злочинності отримали фрагментарне визначення у законодавстві, як правило, лише у програмних та концептуальних нормативно-правових актах з питань протидії злочинності у цілому. Сказане стосується і наукової літератури. Виштовком хіба що є нормативне закріплення окремих напрямів протидії злочинності, зокрема і з питань взаємодії та координації правоохоронної діяльності [1; 2 та ін.].

Метою цієї статті є уточнення системи напрямів координаційної діяльності органів прокуратури у сфері протидії злочинності, у зв'язку з чим планується вирішити такі завдання: охарактеризувати наукову літературу з питань визначення у цій напрямів координаційної діяльності органів прокуратури у сфері

протидії злочинності; запропонувати практично значимі критерії класифікації таких напрямів, визначити їх поняття.

На відміну від рівнів координаційної діяльності органів прокуратури у сфері протидії злочинності, напрями такої координації отримали не лише наукове а й нормативне визначення. Наприклад, в Законі України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», до основних напрямів протидії організованій злочинності віднесені: створення правової основи, організаційних, матеріально-технічних та інших умов для ефективної боротьби з організованою злочинністю, організація міжнародного співробітництва у цій сфері; виявлення та усунення або нейтралізація негативних соціальних процесів і явищ, що породжують організовану злочинність та сприяють їй; запобігання нанесенню шкоди людині, суспільству, державі; запобігання виникненню організованих злочинних угруповань; виявлення, розслідування, припинення і запобігання правопорушенням, вчинюваним учасниками організованих злочинних угруповань, притягнення винних до відповідальності; забезпечення підкодування шкоди фізичним та юридичним особам, державі; запобігання встановленню корумпованих зв'язків з державними службовцями та посадовими особами, втягненню їх у злочинну діяльність; протидія використанню учасниками організованих злочинних угруповань у своїх інтересах об'єднань громадян і засобів масової інформації; запобігання легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом, використанню суб'єктів підприємницької діяльності для реалізації злочинних намірів [1].

На нашу думку, деякі із наведених вище напрямів протидії злочинності дублюються. Сказане стосується таких з них, як: нейтралізація негативних соціальних процесів і явищ, що породжують злочинність та сприяють їй; запобігання нанесенню шкоди людині, суспільству, державі; запобігання виникненню організованих злочинних угруповань; запобігання правопорушенням, вчинюваним учасниками організованих злочинних угруповань, притягнення і запобігання злочинним вчинюванням учасниками організованих злочинних угруповань, які визначені у цьому Законі окремими напрямами.

Більш вдалим вважаємо визначення напрямів протидії злочинності в Інструкції «Про взаємодію правоохоронних та інших державних органів України у боротьбі із злочинністю», серед яких: організація реалізації державної політики у сфері боротьби із злочинністю; профілактика злочинів та інших правопорушень; виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів; розшук та затримання злочинців; забезпечення громадського порядку та громадської безпеки; удосконалення правової бази боротьби із злочинністю [2].

Напрями протидії злочинності визначаються у багатосторонніх та двосторонніх міжнародних угодах. Наприклад, в Угоді про правову допомогу та спів-

робітництво між Генеральною прокуратурою України та Прокуратурою Республіки Білорусь зазначено, що правова допомога надається з таких напрямів: що випливають з міжнародних договорів і угод; правопорушень в економічній та зовнішньоекономічній діяльності; охорони навколишнього середовища; пересилки матеріалів прокурорсько-слідчої діяльності; порушення кримінальних справ і розслідування злочинів; виконання окремих доручень з кримінальних, цивільних, арбітражних і сімейних справ; розшуку підозрюваних, обвинувачених, безвісно зниклих осіб, а також відправлення етапом заарештованих і засуджених; видачі осіб, які скоїли злочини; розшуку викраденого майна та повернення незаконно придбаних предметів і цінностей; надання можливості використання архівних матеріалів, не пов'язаних з державною таємницею; реабілітації незаконно засуджених і репресованих осіб; що виникають у ході перевірки обґрунтованості вироків, які набрали законної сили, та їх виконання відносно засуджених судами держав Сторін, котрі відбувають покарання у виправно-трудових установах відповідних держав [3].

В Угоді про взаємодію міністерств внутрішніх справ незалежних держав у сфері боротьби із злочинністю зазначено, що Сторони на основі чинного законодавства своїх держав здійснюють співробітництво за такими напрямами: боротьба зі злочинами проти життя, здоров'я, честі, особистості і власності; боротьба з бандитизмом, тероризмом і міжнародною злочинністю; боротьба з незаконними операціями зі зброєю, боєприпасами, вибуховими, отруйними речовинами і радіоактивними матеріалами; боротьба з незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин; боротьба з виготовленням і збутом підроблених документів, грошей і цінних паперів; боротьба зі злочинами в сфері економіки; боротьба з контрабандою, а також злочинами, об'єктом яких є культурні й історичні цінності; розшук злочинців; боротьба зі злочинами на автомобільному, залізничному, водному, повітряному і трубопровідному транспорті [4].

У Положенні про Бюро по координації боротьби з організованою злочинністю й іншими небезпечними видами злочинів на території держав-учасників, до таких напрямів віднесені: сприяння в підготовці і проведенні оперативно-розшукових заходів і комплексних операцій, що зачіпають інтереси декількох держав-учасників СНД; сприяння у здійсненні міждержавного розшуку; сприяння слідчо-оперативним і оперативно-розшуковим групам держав-учасників СНД у розкритті і розслідуванні злочинів, у виконанні інших службових завдань; формування спеціалізованого банку даних про лідерів злочинних угруповань, організаторів та активних учасників міжнародних злочинних організацій; забезпечення обміну інформацією; підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів; участь у розробці проектів міжнародних договорів та інших документів міжнародного характеру; участь у проведенні конференцій і семінарів з проблем боротьби із злочинністю [5].

У Пам'ятці прокурорам з питань координаційної діяльності по боротьбі зі злочинністю, підготовлений Відділом нагляду за додержанням законів органами внутрішніх справ при провадженні ОРД, дізнання та досудового слідства

прокуратури Сумської області, до основних напрямів, за якими здійснюється координація діяльності правоохоронних органів, віднесені: спільний всебічний аналіз стану злочинності та корупції, їх структури та динаміки; розробка та здійснення спільних цільових заходів щодо профілактики злочинів, виявлення, розкриття, розслідування, припинення, а також усунення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів; розробка та подання узгоджених пропозицій до проєктів державних і регіональних програм боротьби зі злочинністю та корупцією; виконання програм боротьби зі злочинністю та корупцією; внесення узгоджених пропозицій органам державної влади і місцевого самоврядування щодо оздоровлення криміногенної ситуації; розробка та подання пропозицій компетентним органам щодо удосконалення нормативно-правового регулювання діяльності у сфері боротьби зі злочинністю та корупцією [6].

Так само як і у чинному законодавстві, у науковій літературі пропонується різна кількість та види напрямів протидії злочинності та її координації. Наприклад, на думку І. І. Карпенця, боротьба зі злочинністю передбачає такі напрями: 1) попередження злочинів; 2) їх розкриття; 3) розслідування кримінальних справ; 4) судовий розгляд та покарання винних осіб; 5) перевиховання та виправлення засуджених; 6) нагляд за звільненими з місць позбавлення волі, проведення з ними спеціальної виховної роботи [7, с.149].

С. С. Мірошніченко, визначає «найбільш перспективні напрями попередження організованої злочинності прокуратурою», якими, на його думку, є «реалізація правових, організаційно-управлінських, інформаційно-пропагандистських і виховних заходів...; здійснення нагляду за дотриманням державними органами законодавства про попередження злочинності, виконання відповідних планів та програм протидії їй і нагляду за додержанням законів органами, уновноваженими проводити оперативно-розшукову діяльність, досудове слідство й дізнання» [8, с.6].

В. Т. Нор до основних напрямів координаційної діяльності відносить: 1) спільний аналіз стану злочинності, її структури й динаміки, прогнозування тенденцій розвитку, вивчення практики виявлення, припинення, розкриття, розслідування й попередження злочинів; 2) виконання державних і регіональних програм у боротьбі зі злочинністю; 3) співпрацювання разом з іншими державними органами, а також науковими установами пропозицій щодо попередження злочинів; 4) підготовка інформаційних матеріалів з питань боротьби зі злочинністю і скерування їх у необхідних випадках Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, відповідним органам державної влади та органам місцевого самоврядування; 5) узагальнення практики застосування законів про боротьбу зі злочинністю й підготовка пропозицій щодо покращення правоохоронної діяльності; 6) розробка пропозицій правового регулювання діяльності у боротьбі із злочинністю; 7) узагальнення практики виконання міжнародних договорів України і угод з іноземними державами й міжнародними організаціями з питань співробітництва у боротьбі зі злочинністю й направлення відповідних пропозицій; 8) вивчення координаційної діяльності правоохоронних органів, поширення досвіду [9].

Залежно від виду злочинності, автори науково-методичних рекомендацій «Координація діяльності правоохоронних органів боротьби з преступністю», визначають три її напрями: координація діяльності правоохоронних органів по боротьбі з незаконним обігом наркотиків; координація діяльності правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю неповнолітніх; координація діяльності правоохоронних органів по попередженню злочинності [10, с.64].

Охарактеризувавши законодавчі положення та думки науковців про виокремлення окремих напрямів координаційної діяльності органів прокуратури, пропонуємо об'єднати їх у такі групи: 1) загальні, які характерні для будь-яких видів та форм координаційної діяльності; 2) спеціальні, які залежать від: а) спеціалізації органів прокуратури; б) виду злочинної діяльності, з питань протидії якій здійснюються узгоджені заходи (протидія загально-кримінальній злочинності, злочинам, що вчинюються з використанням зброї, економічним злочинам тощо); в) мети правоохоронних заходів, реалізація яких узгоджується органами прокуратури (координація з питань профілактики (попередження) злочинних дій, їх припинення, розкриття, розслідування, розшуку осіб, які вчинили злочини, відшкодування шкоди тощо).

Так, до загальних напрямів координаційної діяльності органів прокуратури пропонуємо віднести такі:

- 1) узагальнення даних про стан злочинності, її структуру та динаміку, прогнозування тенденцій її розвитку;
- 2) підготовка для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, громадським організаціям узагальнених інформаційних матеріалів з питань протидії злочинності;
- 3) контроль за виконанням правоохоронними органами правоохоронного законодавства, планів та програм координації правоохоронних заходів;
- 4) об'єднання зусиль правоохоронних органів щодо усунення причин і умов, які сприяють злочинності;
- 5) узгодження правоохоронних заходів спрямованих на виявлення та припинення злочинів, їх розкриття, та розслідування, розшук злочинців;
- 6) забезпечення здійснення спільних правоохоронних заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності, відшкодування ними завданої шкоди;
- 7) організація співробітництва з питань протидії злочинності з відповідними органами зарубіжних держав;
- 8) підготовка погоджених пропозицій щодо удосконалення законодавства з питань протидії злочинності;
- 9) надання практичної та методичної допомоги правоохоронним органам з питань протидії злочинності;
- 10) узагальнення практики застосування поширення позитивного досвіду з питань протидії злочинності.

Як було зазначено вище, спеціальні напрями координаційної діяльності органів прокуратури залежать як від спеціалізації органів прокуратури, так і від виду злочинної діяльності. Зокрема, спеціалізовані прокурори здійснюють координацію за такими напрямками: 1) природоохоронні прокурори — з питань

забезпечення екологічної безпеки; розроблення заходів щодо попередження екологічних і техногенних катастроф; виконання загальнодержавних та регіональних екологічних програм тощо; 2) військові прокурори — з питань виконання законодавства про порядок проходження військової служби; захисту прав військовослужбовців; протидії незаконному обороту зброї, боєприпасів та вибухових речовин, наркотичних засобів і психотропних речовин у військових частинах; попередженню корупції, військових та інших злочинів у військових частинах; 3) транспортні прокурори — з питань попередження та припинення злочинів, пов'язаних з функціонуванням транспорту.

Різновидом спеціальних напрямів координаційної діяльності органів прокуратури є спеціалізовані види нагляду: за додержанням законів при провадженні оперативно-розшукової діяльності; за додержанням законів при провадженні досудового слідства; за додержанням законів при провадженні дослідчих перевірок і дізнання; за додержанням законів спецпідрозділами, та іншими установами, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю і корупцією; за додержанням законів при виконанні кримінальних покарань; за додержанням законів при застосуванні інших заходів примусового характеру.

Напрями координаційної діяльності органів прокуратури можна класифікувати і за таким критерієм як *група злочинів*, щодо протидії яким прокуратурою здійснюються узгоджені заходи (протидія загально-кримінальній злочинності, злочинам, що вчинюються з використанням зброї, економічним злочинам, злочинам пов'язаним із незаконним обігом наркотичних засобів тощо). Наприклад, з метою удосконалення взаємодії правоохоронних органів у сфері протидії наркотизму, координація може здійснюватися за такими напрямками: виявлення причин і умов, що сприяють незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів; розробка і здійснення спільних комплексних заходів, спрямованих на: обмеження ринку збуту наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; ліквідацію джерел появи наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; перекриття каналів доставки наркотиків на ринки збуту; запобігання відмиванню коштів отриманих від незаконного обігу наркотиків; виявлення і викриття осіб, що беруть участь у розповсюдженні наркотичних засобів; виявлення осіб, що здійснюють невідкладне використання наркотичних засобів; виявлення підпільних лабораторій з виробництва наркотиків; виявлення причин і умов, що сприяють надходженню у незаконний обіг лікарських наркотичних препаратів, психотропних речовин, прекурсорів, інших хімічних речовин і устаткування, застосовуваного для виготовлення наркотичних засобів і психотропних речовин [10, с.44].

Залежно від *мети правоохоронних заходів*, реалізація яких узгоджується органами прокуратури, можна виділити такі напрями координаційної діяльності органів прокуратури: координація з питань профілактики (попередження) злочинних дій; координація з питань припинення злочинів; координація з питань розкриття та розслідування злочинів; координація з питань розшуку осіб, які вчинили злочини; координація з питань притягнення винних осіб до відповідальності; координація з питань забезпечення відшкодування завданої злочинною шкоди.

Таким чином, під *напрямами координаційної діяльності* органів прокуратури пропонуємо розуміти групи загальних та спеціальних узгоджувальних заходів, систематизація яких дає змогу забезпечити ефективну їх реалізацію та спрямованість на вирішення подібних за змістом завдань щодо протидії злочинності.

Список літератури:

1. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 35. — Ст. 358.
2. Інструкція «Про взаємодію правоохоронних та інших державних органів України у боротьбі із злочинністю»: Затверджена Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Державним комітетом у справах охорони державного кордону України (зараз — Державна прикордонна служба України), Державним митним комітетом України (зараз — Державна митна служба України), Національною гвардією України (реорганізована), Міністерством оборони України, Міністерством юстиції України № 4348/138/151/11-2-2870/172/148-407/2-90-442 від 10 серпня 1994 р. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
3. Угода про правову допомогу та співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Прокуратурою Республіки Білорусь // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/intergovernmental_bilateral_agreements.html.
4. Про взаємодію міністерств внутрішніх справ незалежних держав у сфері боротьби із злочинністю: Угода міністерств внутрішніх справ незалежних держав від 24 квітня 1992 р. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
5. Положення про Бюро по координації боротьби з організованою злочинністю й іншими небезпечними видами злочинів на території держав-учасників / Содружство. Інформаційний вестник Совета глав государств и Совета глав правительств СНГ. — 1997. — № 3. — С. 97—105.
6. Нам'ятка прокурорам з питань координаційної діяльності по боротьбі зі злочинністю, підготовлена прокуратурою Сумської області. — Суми, 2006. — 9 с.
7. Карпец И. И. Проблема преступности / Карпец И. И. — М.: Юрид. лит., 1969. — 250 с.
8. Мірошніченко С. С. Головні напрями діяльності органів прокуратури України з попередження організованої злочинності: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Мірошніченко С. С.; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2007. — 21 с.
9. Прокурорський нагляд в Україні: Курс лекцій для студентів юридичних вищих навчальних закладів / кол. авторів: Нор В. Т., Береський Я. О., Когутяк І. І., Котик З. Д., Гузела М. В., Павлишин А. А., Амікіна Н. П., Писарчук С. І.; за ред. проф. В. Т. Нора. — Львів: Тріада плюс, 2002. — 280 с.

10. Координация деятельности правоохранительных органов борьбе с преступностью. Научно-методические рекомендации / Бессарабов В. Г., Капитонова Ю. В., Макаренко В. А., Рябцев В. П. — М.: Генеральная прокуратура Российской Федерации, Научно-исследовательский институт проблем укрепления законности и правопорядка, 2001. — 65 с.

Бурбіка М.М. Направления координационной деятельности органов прокуратуры в сфере противодействия преступности. — Статья.

Определены направления координационной деятельности органов прокуратуры в сфере противодействия преступности, предложены практически значимые критерии классификации таких направлений, определено их понятие.

Ключевые слова: координационная деятельность, органы прокуратуры, противодействие преступности.

Barbika M.M. Directions of coordination activity of bodies of Office of Public Prosecutor in sphere of counteraction of criminality. — Article.

In the article certainly directions of coordinating activity of organs of office of public prosecutor in the field of counteraction to criminality, the meaningful criteria of classification of such directions are offered practically, their concept is certain.

Keywords: coordination activity, bodies of Office of Public Prosecutor, criminality counteraction.

УДК 349.2

Величко Л.Ю.,

*здобувачка кафедри права
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Дала*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗІРВАННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ У ВИПАДКУ ЗМІН В ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА І ПРАЦІ

Стаття присвячена аналізу міжнародного досвіду правового регулювання розірвання трудового договору у випадку ліквідації підприємства, скорочення чисельності та штату працівників. Автор звертається до вивчення як міжнародних, так і європейських актів з цього питання.

Ключові слова: трудовий договір, скорочення штату, розірвання договору, звільнення, ліквідація підприємства.

Перші міжнародні норми про захист прав трудящих від необґрунтованих звільнень містилися в Конвенції Міжнародної організації праці №64 «Про регулювання письмових трудових контрактів працівників з корінного населення» 1939 р. [1]. За нею якщо роботодавець не в змозі виконати умови контракту або якщо через хворобу чи нещасний випадок працівник не в змозі виконати

контракт, його дія припиняється на умовах, встановлених законодавством, які гарантують у таких випадках право працівника на одержання всієї заробітної плати, будь-яких відстрочених платежів, що належать йому до сіллати, компенсації за нещасний випадок або хворобу. Для контракту припиняється шляхом усвідомлення між сторонами угоди на умовах, передбачених законодавством, що містять положення, які вимагають від компетентного органу влади втрутитися в тому, що (а) працівник добровільно погодився з контрактом і що його згоду не було одержано шляхом примусу, тиску або внаслідок обману чи помилки; (б) між сторонами було врегульовано всі грошові зобов'язання.

У 1963 р. МОП прийняла Рекомендацію №119 «Про припинення трудових відносин з ініціативи підприємця», що передбачала як положення загального характеру, що стосуються всіх звільнень з ініціативи роботодавця, так і спеціальні правила по скороченню робочої сили [2]. За п. 2 цього міжнародного акту припинення трудових відносин може допускатися тільки в тому випадку, якщо воно обґрунтовано поважною причиною, пов'язаною із здібностями чи поведінкою трудящого або обумовленою експлуатаційними вимогами підприємства. Працівник, який вважає, що трудові відносини з ним припинені необґрунтовано, повинен мати право, якщо питання не було вирішено за допомогою тієї процедури, що може існувати на підприємстві, оскаржити в розумний час це припинення у такі нейтральні органи, як суд, арбітр, арбітражний комітет або аналогічний орган. Трудящий, з яким намічено припинити трудові відносини, повинен мати право на попередження в розумний строк або на відповідну компенсацію. Протягом строку попередження працівнику має надаватися звільнення від роботи з метою пошуку іншої роботи і без зниження заробітної плати. Для трудящих, трудові відносини яких припинилися, мають передбачатися певні заходи забезпечення доходів. Таке забезпечення може включати страхування по безробіттю або інші види соціального забезпечення, вихідну допомогу чи поєднання декількох видів допомог у залежності від національного законодавства, колективних договорів і політики роботодавця стосовно персоналу.

Рекомендація МОП №119 не тільки чітко закріпила термін «скорочення робочої сили», але і визначила відповідний порядок. У ній наголошується, що всі зацікавлені сторони повинні робити конструктивні кроки для того, щоб зменшити або звести до мінімуму скорочення робочої сили, не паносючи при цьому збитків ефективності роботи підприємства.

При скороченні робочої сили повинні проводитися завчасні консультації з представниками трудящих. До числа питань, з яких слід проводити консультації, можуть відноситися питання стосовно заходів по (а) занобіцанню скорочення робочої сили, (б) обмеженню надурочних робіт, (в) навчанням і перенавчанням, (г) переведенню з однієї ділянки роботи на іншу, (д) розподілу скорочень на певний період, (е) мінімізації наслідків скорочення для трудящих і (є) відбору трудящих, які підлягають скороченню. У ході консультацій сторони повинні пам'ятати, що існують компетентні державні органи, які могли б надати їм допомогу. Якщо майбутнє скорочення працівників буде здійснюватися в масштабі, що істотно відіб'ється на положенні робочої сили в певному районі або галузі економічної діяльності, підприємець повинен завчасно сповістити компетентні